

Z A K O N

O SPOLJNIM POSLOVIMA

Glava prva

UVODNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se: međusobni odnos državnih organa u obavljanju spoljnih poslova; poslovi koje u okviru utvrđenog delokruga i nadležnosti obavlja Ministarstvo spoljnih poslova (u daljem tekstu: Ministarstvo); postupak odlučivanja o otvaranju i zatvaranju diplomatsko-konzularnih predstavništava Republike Srbije u inostranstvu (u daljem tekstu: diplomatsko-konzularna predstavništva) i predstavništava stranih država i međunarodnih organizacija u Republici Srbiji; postupak sticanja, upravljanja i raspolaganja imovinom u inostranstvu neophodnom za rad diplomatsko-konzularnih predstavništava; diplomatska i konzularna zvanja, kao i posebna prava i dužnosti diplomata i drugih zaposlenih u Ministarstvu koja proizilaze iz obavljanja spoljnih poslova.

Na pitanja koja nisu uređena ovim zakonom primenjuju se drugi zakoni, opšteprihvaćena pravila međunarodnog prava i potvrđeni međunarodni ugovori i podzakonski opšti akti, kojima se uređuje oblast spoljnih poslova.

Glava druga

NADLEŽNOST U OBLASTI SPOLJNIH POSLOVA

Utvrđivanje i sprovođenje spoljne politike

Član 2.

Vlada utvrđuje spoljnu politiku koju sprovodi Ministarstvo, kao i drugi organi državne uprave u okviru utvrđenog delokruga.

Načelo saradnje

Član 3.

Državni organi međusobno saraduju u obavljanju spoljnih poslova za koje su nadležni na osnovu Ustava i zakona.

Saradnja se ostvaruje međusobnim izveštavanjem i koordinacijom spoljnopolitičkih aktivnosti.

Nadležnost Ministarstva u procesu saradnje

Član 4.

Ministarstvo je nadležno za koordinaciju spoljnopolitičkih i drugih međunarodnih aktivnosti koje u okviru utvrđene nadležnosti sprovode državni organi.

Državni organi u obavljanju spoljnih poslova saraduju sa Ministarstvom blagovremenim izveštavanjem o planiranim i sprovedenim aktivnostima.

Komunikacija državnih organa sa predstavnicima drugih država i međunarodnih organizacija odvija se posredstvom Ministarstva ili u saradnji sa

Ministarstvom, kada je to u skladu sa međunarodnim ugovorima i diplomatskom praksom.

Odnosi državnih organa sa diplomatsko-konzularnim predstavništvima odvijaju se preko Ministarstva.

Poslovi Ministarstva

Član 5.

Ministarstvo u okviru svoje nadležnosti obavlja sledeće poslove:

- 1) predstavlja, uz predsednika Republike, Republiku Srbiju u odnosima sa drugim državama, međunarodnim organizacijama, međunarodnim sudovima i drugim međunarodnim institucijama, kao i sa njihovim predstavništvima u Republici Srbiji;
- 2) štiti interese Republike Srbije, njenih državljana i pravnih lica u inostranstvu;
- 3) predlaže Vladi spoljnu politiku koju ona utvrđuje;
- 4) predlaže Vladi uspostavljanje i prekid diplomatskih odnosa sa drugim državama;
- 5) predlaže Vladi učlanjenje, odnosno učešće Republike Srbije u međunarodnim organizacijama i integracijama, kao i u drugim oblicima međunarodne saradnje;
- 6) predlaže Vladi ambasadore, generalne i počasne konzule Republike Srbije u inostranstvu;
- 7) učestvuje u poslovima u vezi sa akreditacijom zvaničnih predstavnika država i međunarodnih organizacija u Republici Srbiji;
- 8) organizuje zvanične posete na državnom i diplomatskom nivou;
- 9) učestvuje u pripremama za učešće predstavnika Republike Srbije na međunarodnim pregovorima i konferencijama;
- 10) analizira međunarodni položaj Republike Srbije i bilateralne odnose sa drugim državama;
- 11) analizira spoljnopolitičke aspekte odbrane i nacionalne bezbednosti;
- 12) analizira i predviđa razvoj regionalnih i globalnih odnosa i pojava, naročito u oblasti spoljne politike, bezbednosti, međunarodnog javnog i privatnog prava, ekonomije, ekologije, prosvete i kulture i stanja ljudskih prava, koja su od značaja za ostvarivanje međunarodnih odnosa Republike Srbije;
- 13) prikuplja i analizira informacije stranih medija koje se odnose na Republiku Srbiju;
- 14) priprema nacрте zakona, drugih propisa i opštih akata iz oblasti spoljnih poslova, daje mišljenje o nacртima zakona i drugih propisa u vezi sa spoljnim poslovima za koje su nadležni drugi organi državne uprave, a koji su od interesa za međunarodni položaj Republike Srbije;
- 15) priprema pravna mišljenja o pitanjima iz međunarodnog prava za potrebe predsednika Republike, Vlade i drugih državnih organa;

16) predlaže Vladi strategiju razvoja spoljnih poslova i druge mere kojima se oblikuje spoljna politika Vlade; priprema dokumentaciju, informacije i analize iz oblasti spoljne politike;

17) u saradnji sa nadležnim državnim organima pokreće postupak i koordinira vođenje pregovora i zaključivanje međunarodnih ugovora, učestvuje u postupku njihovog potvrđivanja i prati njihovu primenu; čuva originale svih međunarodnih ugovora, zajedničkih saopštenja i deklaracija Republike Srbije i njenih međunarodnopravnih prethodnika;

18) informiše vlade drugih država i međunarodnu javnost, kao i iseljenike, lica srpskog porekla i državljane Republike Srbije u inostranstvu o politici Republike Srbije i, u saradnji sa drugim nadležnim organima državne uprave, radi na promociji političkih stavova Vlade radi jačanja ugleda Republike Srbije u međunarodnim odnosima;

19) u saradnji sa Ministarstvom za dijasporu, unapređuje poštovanje ljudskih i manjinskih prava iseljenika, lica srpskog porekla i državljana Republike Srbije u inostranstvu;

20) u saradnji sa drugim nadležnim organima državne uprave, sprovodi glasanje državljana Republike Srbije koji imaju prebivalište ili boravište u inostranstvu za vreme izbora i referenduma na republičkom nivou;

21) u saradnji sa drugim organima državne uprave, obavlja poslove razgraničenja sa susednim državama, izrađuje i čuva dokumentaciju o državnoj granici;

22) prikuplja i čuva dokumentaciju o spoljnoj politici Republike Srbije, podstiče naučnoistraživački rad u oblasti spoljne politike i međunarodnih odnosa;

23) sprovodi postupak sticanja, održavanja i raspolaganja nepokretnom imovinom u inostranstvu koja je neophodna za rad diplomatsko-konzularnih predstavništava;

24) organizuje, održava i štiti sisteme informatičkih, telekomunikacionih, kurirskih i drugih veza sa diplomatsko-konzularnim predstavništvima i drugim informacionim sistemima;

25) obavlja poslove bezbednosti Ministarstva, diplomatsko-konzularnih predstavništava i zaposlenih;

26) u saradnji sa drugim nadležnim organima saglasno posebnom zakonu obezbeđuje učešće u međunarodnim misijama;

27) obavlja i druge poslove određene zakonom.

Poslove iz svog delokruga Ministarstvo vrši neposredno i preko diplomatsko-konzularnih predstavništava.

Savetodavna tela

Član 6.

U cilju stručnijeg i svestranijeg formulisanja predloga strategije spoljne politike i unapređenja ukupnih aktivnosti Ministarstva, ministar spoljnih poslova (u daljem tekstu: ministar) može da osniva savetodavna tela, sastavljena od uglednih stručnjaka iz odgovarajućih oblasti, čije bi angažovanje u savetodavnim telima bilo počasne prirode.

Vrste diplomatsko-konzularnih predstavništava

Član 7.

Diplomatsko-konzularna predstavništva jesu stalne diplomatske misije i konzularna predstavništva.

Stalne diplomatske misije jesu ambasade, koje se osnivaju u drugim državama, i stalne misije, koje se osnivaju pri međunarodnim organizacijama.

Konzularna predstavništva mogu biti osnovana u rangu generalnih konzulata, konzulata, vicekonzulata i konzularnih agencija, u zavisnosti od obima bilateralnih odnosa, obima ekonomske saradnje i brojnosti dijaspore.

Poslovi stalne diplomatske misije

Član 8.

Stalna diplomatska misija obavlja one poslove iz delokruga Ministarstva koji spadaju u reprezentativne i spoljnopolitičke funkcije predviđene međunarodnim ugovorima i diplomatskom praksom.

U obavljanju poslova iz svog delokruga stalna diplomatska misija dužna je da postupa u skladu sa Ustavom, zakonima, opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava i potvrđenim međunarodnim ugovorima i podzakonskim opštim aktima, kao i po direktivama ministra i u skladu sa tim direktivama datim instrukcijama i uputstvima rukovodilaca nadležnih unutrašnjih jedinica Ministarstva.

Pored poslova navedenih u st. 1. i 2. ovog člana, ambasada vrši i konzularne funkcije.

Poslovi konzularnog predstavništva

Član 9.

Konzularno predstavništvo obavlja one poslove iz delokruga Ministarstva koji spadaju u konzularne funkcije predviđene međunarodnim ugovorima i diplomatsko-konzularnom praksom.

U obavljanju poslova iz svog delokruga, konzularno predstavništvo postupa u skladu sa Ustavom, zakonima, opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava i potvrđenim međunarodnim ugovorima i podzakonskim opštim aktima, kao i po direktivama ministra i u skladu sa tim direktivama datim instrukcijama i uputstvima rukovodilaca nadležnih unutrašnjih jedinica Ministarstva, kao i ambasadora akreditovanog u državi prijema.

Po pravilu, konzularno predstavništvo održava odnose sa centralnim organima države prijema preko ambasade Republike Srbije u toj državi, a kada to izričito dopuštaju međunarodni sporazumi ili zakoni i praksa države prijema, komunikacija se može vršiti i neposredno.

Ukoliko u stranoj državi nema ambasade Republike Srbije ili ona nije u mogućnosti da obavlja svoje dužnosti, konzularno predstavništvo, po ovlašćenju ministra, a na osnovu sporazuma sa državom prijema, može da preuzme određene diplomatske funkcije.

Poslovi kulturno-informativnog centra

Član 10.

Kulturno-informativni centar obavlja poslove javne diplomatije iz delokruga Ministarstva i drugih organa državne uprave iz oblasti kulture, u cilju povećanja ugleda Republike Srbije.

U obavljanju poslova iz svog delokruga, kulturno-informativni centar dužan je da postupa u skladu sa Ustavom, zakonima, opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava i potvrđenim međunarodnim ugovorima i podzakonskim opštim aktima, a po direktivama ministra i u skladu sa tim direktivama datim instrukcijama i uputstvima rukovodilaca nadležnih unutrašnjih jedinica Ministarstva, kao i ambasadora akreditovanog u državi prijema.

Specijalna misija

Član 11.

Specijalna misija predstavlja Republiku Srbiju u stranoj državi, odnosno pri međunarodnoj organizaciji radi izvršenja posebnih zadataka.

Osnivanje i zadaci specijalne misije, trajanje, imenovanje njenog šefa, određivanje zvanja, način finansiranja i uslovi rada uređuju se posebnim aktom Vlade, na predlog ministra.

Zaštita interesa

Član 12.

Radi zaštite interesa Republike Srbije i njenih državljana i pravnih lica u državama u kojima nema diplomatsko-konzularno predstavništvo, Republika Srbija može zaključiti međunarodni ugovor sa trećom državom koja će te interese štiti posredstvom svog diplomatsko-konzularnog predstavništva, u skladu sa međunarodnim pravom i diplomatskom praksom.

Republika Srbija može zaključiti međunarodni ugovor o zaštiti interesa trećih država i njihovih građana u inostranstvu od strane diplomatsko-konzularnih predstavništava.

Osoblje diplomatsko-konzularnog predstavništva

Član 13.

Osoblje diplomatsko-konzularnog predstavništva čine šef predstavništva, diplomatsko i konzularno osoblje, administrativno-tehničko osoblje i poslužno osoblje, u smislu međunarodnih konvencija.

Osoblje kulturno-informativnog centra

Član 14.

Osoblje u kulturno-informativnim centrima čine direktor, stručno i administrativno-tehničko osoblje, ako međudržavnim sporazumom ili aktom o osnivanju centra nije drukčije određeno.

Postavljenje i opoziv šefa stalne diplomatske misije

Član 15.

Na inicijativu ministra, Vlada utvrđuje predlog o postavljenju šefa stalne diplomatske misije – ambasadora, o čijem postavljenju, po dobijanju agremana države prijema, odlučuje predsjednik Republike ukazom. Agreman kao preduslov za postavljenje se ne odnosi na šefove stalne misije Republike Srbije pri međunarodnoj organizaciji.

Na inicijativu ministra, Vlada utvrđuje predlog o opozivu šefa stalne diplomatske misije – ambasadora, o čijem opozivu odlučuje predsjednik Republike ukazom.

Ukaz o postavljenju, odnosno opozivu šefa stalne diplomatske misije – ambasadora objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

Ambasador na nerezidencijalnoj osnovi

Član 16.

Ambasador na nerezidencijalnoj osnovi može biti akreditovan u jednoj ili u više država u kojima Republika Srbija nema diplomatsko-konzularna predstavništva.

Na funkciju ambasadora na nerezidencijalnoj osnovi može se postaviti ambasador Republike Srbije sa sedištem u trećoj državi ili ambasador u Ministarstvu, koji bi po potrebi i u skladu sa direktivom ministra boravio u stranoj državi.

Ambasador na nerezidencijalnoj osnovi postavlja se i opoziva na način i po postupku iz člana 15. ovog zakona.

Specijalni izaslanik ministra

Član 17.

Ministar može imenovati svog specijalnog izaslanika koji privremeno boravi u stranoj državi ili pri međunarodnoj organizaciji radi izvršenja posebnih zadataka.

Dužnosti šefa stalne diplomatske misije

Član 18.

Šef stalne diplomatske misije obavlja dužnosti u skladu sa međunarodnim konvencijama o diplomatskim odnosima i o predstavljanju država u odnosima sa međunarodnim organizacijama, a naročito:

- 1) predstavlja Republiku Srbiju u stranoj državi ili u međunarodnoj organizaciji;
- 2) potpisuje diplomatske instrumente;
- 3) prenosi i zastupa stavove Vlade.

Šef stalne diplomatske misije za svoj rad odgovara ministru, Vladi i predsedniku Republike.

Opravnik poslova

Član 19.

U odsustvu ambasadora, dužnost šefa stalne diplomatske misije privremeno obavlja opravnik poslova koga odredi ambasador iz redova diplomata, a u slučaju kada je ambasador opozvan ili sprečen da vrši dužnost imenovanje opravnika poslova vrši ministar.

Šef konzularnog predstavništva

Član 20.

Šef konzularnog predstavništva ima konzularno zvanje koje odgovara utvrđenom rangu predstavništva (član 7. stav 3. ovog zakona).

Na predlog ministra, Vlada postavlja i razrešava generalnog konzula, dok šefove ostalih konzularnih predstavništava imenuje i razrešava ministar.

Rešenje Vlade o postavljenju i razrešenju generalnog konzula objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srbije“.

Šef konzularnog predstavništva obavlja dužnosti koje proizilaze iz funkcija predstavništva (član 9. ovog zakona) i za svoj rad odgovara ambasadoru akreditovanom u državi prijema i ministru.

Kad je Vlada postavila šefa konzularnog predstavništva, on za svoj rad odgovara ambasadoru akreditovanom u državi prijema, ministru i Vladi.

Počasni konzul

Član 21.

Vlada na predlog ministra i uz saglasnost države prijema, može za počasnog konzula postaviti lice, bez obzira na državljanstvo, koje u svojoj državi uživa ugled i želi da zastupa interese Republike Srbije.

Funkcije, odnosno konzularne poslove koje počasni konzul može da obavlja na svom konzularnom području i prava i dužnosti počasnog konzula u obavljanju funkcije, odnosno konzularnih poslova propisuje ministar.

Počasni konzul dužan je da obavlja svoje funkcije saglasno politici i stavovima Vlade i na osnovu instrukcija šefa stalne diplomatske misije u državi prijema, odnosno rukovodioca nadležne unutrašnje jedinice Ministarstva.

Direktor kulturno-informativnog centra

Član 22.

Ministar imenuje i razrešava direktora kulturno-informativnog centra.

Direktor kulturno-informativnog centra obavlja dužnosti koje proizilaze iz poslova centra (član 10. ovog zakona) i za svoj rad odgovara ministru i ambasadoru akreditovanom u državi prijema.

Glava treća

OTVARANJE I ZATVARANJE PREDSTAVNIŠTAVA

Odlučivanje o otvaranju i zatvaranju diplomatsko-konzularnog predstavništva

Član 23.

Na predlog ministra, Vlada donosi odluku o otvaranju i zatvaranju diplomatsko-konzularnog predstavništva u drugoj državi, odnosno pri međunarodnoj organizaciji.

Vlada može, na predlog ministra, doneti odluku o otvaranju ili zatvaranju kancelarije diplomatsko-konzularnog predstavništva izvan njegovog sedišta, radi obavljanja poslova iz određene oblasti.

U odluci Vlade o otvaranju ili zatvaranju konzularnog predstavništva navodi se njegov rang i konzularno područje, saglasno prethodno pribavljenoj saglasnosti zemlje prijema.

Odluke Vlade iz st. 1. i 2 ovog člana objavljuju se u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

Odlučivanje o otvaranju i zatvaranju kulturno-informativnog centra

Član 24.

Na predlog ministra, Vlada donosi odluku o otvaranju i zatvaranju kulturno-informativnog centra u drugoj državi.

Davanje saglasnosti za otvaranje predstavništva u Republici Srbiji

Član 25.

Na predlog ministra, Vlada odlučuje o davanju saglasnosti za otvaranje predstavništva druge države ili međunarodne organizacije u Republici Srbiji, kao i o otvaranju izdvojenih kancelarija predstavništva van mesta njegovog sedišta, ako je takav zahtev postavljen.

Odluka Vlade objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

Glava četvrta

IMOVINA KOJU KORISTE DIPLOMATSKO-KONZULARNA PREDSTAVNIŠTVA

Raspolaganje nepokretnostima u inostranstvu

Član 26.

O pribavljanju, prodaji, davanju u zakup zemljišta, zgrada, poslovnih prostorija, kao i o kupovini stanova koji se koriste za potrebe diplomatsko-konzularnih predstavništava, na osnovu odluke Vlade, ugovor zaključuje ministar ili, po posebnom ovlašćenju, šef diplomatsko-konzularnog predstavništva.

Standarde i normative saglasno kojima diplomatsko-konzularna predstavništva koriste nepokretnosti, polazeći od važećih propisa države prijema, propisuje ministar.

Korišćenje, održavanje i upravljanje imovinom u inostranstvu

Član 27.

Ministarstvo organizuje i vrši poslove u vezi sa korišćenjem, održavanjem i upravljanjem nepokretnostima koje se koriste za potrebe diplomatsko-konzularnih predstavništava, na način koji propisuje Vlada.

Poslovi u vezi sa zakupom, korišćenjem, održavanjem i upravljanjem pokretnim stvarima koje se koriste za potrebe diplomatsko-konzularnih predstavništava vrše se na način koji propisuje ministar.

Glava peta

SARADNJA MINISTARSTVA SA NARODNOM SKUPŠTINOM

Razgovor ambasadora u nadležnom odboru Narodne skupštine pre odlaska na diplomatsku dužnost

Član 28.

Ambasadori Republike Srbije obavljaju razgovor u nadležnom odboru Narodne skupštine pre odlaska na njihovu diplomatsku dužnost.

Predsednik Odbora o obavljenom razgovoru obaveštava ministra spoljnih poslova.

Informisanje Narodne skupštine

Član 29.

Ministarstvo obaveštava Narodnu skupštinu o najznačajnijim spoljno-političkim aktivnostima i drugim relevantnim pitanjima upućivanjem odgovarajućih informacija.

Ministar podnosi nadležnom odboru Narodne skupštine izveštaj o radu Ministarstva najmanje dva puta godišnje.

Obaveze diplomatsko-konzularnih predstavništava prilikom poseta delegacija i narodnih poslanika Narodne skupštine

Član 30.

Prilikom bilateralnih poseta delegacija i narodnih poslanika Narodne skupštine nadležno diplomatsko-konzularno predstavništvo obezbeđuje pomoć Narodnoj skupštini u pripremi i realizaciji posete.

Nadležna diplomatska predstavništva pri međunarodnim organizacijama obezbeđuju svu neophodnu logističku podršku i pomoć delegacijama i članovima delegacija Narodne skupštine u pripremi i realizaciji obaveza koje proističu iz članstva u ovim organizacijama.

Sva diplomatsko-konzularna predstavništva dužna su da pruže svaku vrstu tehničke pomoći narodnim poslanicima koji borave u službenoj poseti državi za koju je diplomatsko-konzularno predstavništvo nadležno, na njihov zahtev, u granicama mogućnosti, a u skladu sa zakonom.

Glava šesta

POSEBNE ODREDBE O RADNIM ODNOSIMA U MINISTARSTVU

1. Primena propisa

Član 31.

Na radne odnose u Ministarstvu primenjuju se odredbe zakona i drugih podzakonskih opštih akata kojima se uređuju prava i dužnosti funkcionera, prava i dužnosti državnih službenika i pojedina prava i dužnosti nameštenika ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

2. Status zaposlenih

Zaposleni

Član 32.

U Ministarstvu status zaposlenih imaju: funkcioneri, državni službenici na položaju, državni službenici na diplomatskim i konzularnim poslovima (u daljem tekstu: diplomate), državni službenici na pravnim, informatičkim, materijalno-finansijskim, računovodstvenim i administrativnim poslovima – povezanim sa diplomatskim i konzularnim poslovima (u daljem tekstu: izvršioc) i lica na pratećim pomoćno-tehničkim poslovima (u daljem tekstu: nameštenici).

Funkcioneri

Član 33.

Funkcioneri u Ministarstvu jesu: državni sekretar; šef stalne diplomatske misije – ambasador; ambasador na nerezidencijalnoj osnovi; generalni konzul.

Državni službenici na položaju

Član 34.

Državni službenici na položaju jesu: pomoćnik ministra i generalni sekretar ministarstva, koje postavlja Vlada prema zakonu kojim se uređuje položaj državnih službenika.

Državni službenik na položaju može imati zamenika kojeg određuje ministar iz redova diplomata.

Diplomate

Član 35.

Diplomate su nosioci diplomatskih zvanja koji su u radnom odnosu na naodređeno vreme u Ministarstvu.

Status diplomate u zvanju izvanrednog i opunomoćenog ambasadora dobijaju i šefovi stalnih diplomatskih misija koje, na predlog Vlade, postavlja predsednik Republike, a koji nisu u radnom odnosu na neodređeno vreme u Ministarstvu.

Status diplomate dobijaju i lica koja obavljaju posebne dužnosti u diplomatsko-konzularnim predstavništvima na osnovu sporazuma sa drugim organima državne uprave – za vreme trajanja dužnosti.

Status diplomate mogu dobiti i lica koja su na osnovu člana 42. stav 1. ovog zakona primljena u radni odnos u Ministarstvu.

Poseban program priprema, stručnog usavršavanja i osposobljavanja lica iz st. 2, 3. i 4. ovog člana za rad u diplomatsko-konzularnom predstavništvu utvrđuje ministar.

Diplomatska zvanja

Član 36.

Diplomate imaju jedno od sledećih zvanja: ambasador u Ministarstvu, ministar savetnik, prvi savetnik, savetnik, prvi sekretar, drugi sekretar, treći sekretar i ataše.

Uslovi za sticanje diplomatskog zvanja

Član 37.

Opšti uslovi za sticanje diplomatskog zvanja jesu:

1) za zvanje ataše – uspešno okončan pripravnički staž i položen diplomatsko-konzularni ispit;

2) za najniže diplomatsko zvanje koje je predviđeno za radno mesto na koje je zaposleni primljen – zadovoljenje na probnom radu i položen diplomatsko-konzularni ispit;

3) za jedno od zvanja predviđeno za radno mesto na koje je zaposleni premešten, a koje odgovara njegovom radnom iskustvu u struci i pokazanom znanju na ispitu – položen diplomatsko-konzularni ispit;

4) za jedno od zvanja predviđeno za radno mesto na koje je premešten državni službenik iz drugog organa državne uprave, odnosno lice iz člana 42. stav 1. ovog zakona, a koje odgovara njegovom radnom iskustvu u struci – uspešno okončan poseban program priprema stručnog usavršavanja i osposobljavanja za rad u diplomatsko-konzularnom predstavništvu;

5) za zvanje ambasadora u Ministarstvu - najmanje dve godine službovanja u svojstvu šefa stalne diplomatske misije u zvanju ambasadora.

Posebne uslove za sticanje i način sticanja i gubitka diplomatskog zvanja, na predlog ministra, propisuje Vlada.

Napredovanje diplomata

Član 38.

Diplomate napreduju u zvanjima rešenjem ministra, a na osnovu rezultata rada, stručnosti, odgovarajućeg radnog iskustva i potreba Ministarstva.

Rezultati rada se izražavaju radnom ocenom, na način bliže propisan uredbom Vlade kojom je uređeno ocenjivanje državnih službenika.

Stručnost se utvrđuje na osnovu stepena obrazovanja, rezultata postignutih na diplomatsko-konzularnom ispitu, stručnim usavršavanjima, kao i na osnovu periodične verifikacije stručne sposobnosti.

Potrebe Ministarstva se sagledavaju kroz potrebu ravnomerne popunjenosti unutrašnjih jedinica odgovarajućim diplomatskim zvanjima i potrebu predstavljanja Republike Srbije na odgovarajućim diplomatskim nivoima.

Konzularna zvanja

Član 39.

Rang generalnog konzula, konzula, vicekonzula i konzularnog agenta nose diplomate samo za vreme rada u konzularnom predstavništvu.

Rang generalnog konzula mogu imati diplomate u zvanju ambasadora u Ministarstvu i ministra – savetnika.

Rang konzula mogu imati diplomate u zvanju prvi savetnik, savetnik i prvi sekretar.

Rang vice-konzula mogu imati diplomate u zvanju drugi sekretar, treći sekretar i ataše.

Rang konzularnog agenta mogu imati diplomate u zvanju treći sekretar i ataše.

Zapošljavanje lokalnog osoblja

Član 40.

U diplomatsko-konzularnom predstavništvu može se, kada je to neophodno i finansijski opravdano, za rad van radnog odnosa angažovati lokalno osoblje za obavljanje administrativnih, tehničkih, pomoćnih i drugih poslova.

Pod lokalnim osobljem smatraju se lica sa stranim državljanstvom ili državljani Republike Srbije sa regulisanim boravkom u državi prijema.

Uzajamna prava i obaveze uređuju se ugovorom, u skladu sa aktom ministra, međunarodnim diplomatskim konvencijama i propisima države prijema.

3. Popunjavanje slobodnih radnih mesta u Ministarstvu

Opšti i posebni uslovi

Član 41.

Popunjavanje slobodnih radnih mesta u Ministarstvu vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava i dužnosti državnih službenika, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Lica koja zasnivaju radni odnos u Ministarstvu ili se u Ministarstvo premeštaju iz drugih organa državne uprave na diplomatska radna mesta, pored opštih uslova za zaposlenje državnih službenika, moraju da ispune sledeće posebne uslove koji proističu iz obavljanja spoljnih poslova:

1) odgovarajuće znanje jednog ili više stranih jezika, u zavisnosti od zvanja i radnog mesta;

2) odgovarajuća znanja iz oblasti spoljne politike, međunarodnih odnosa, međunarodnog prava i sistema državne uprave;

3) zadovoljavajuće psihofizičke sposobnosti i psihičku stabilnost.

Lica koja zasnivaju radni odnos u Ministarstvu na radnom mestu izvršilaca i nameštenika, ili se na ta radna mesta privremeno premeštaju iz drugih organa državne uprave, moraju da poseduju znanja propisana aktom o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta.

Ispunjenost uslova iz st. 2. i 3. ovog člana proverava konkursna komisija koju imenuje ministar u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava i dužnosti državnih službenika.

Ministarstvo je dužno da u saradnji sa nadležnom zdravstvenom ustanovom organizuje periodične provere psihofizičke sposobnosti diplomata i drugih zaposlenih lica.

Posebne mere za unapređenje diplomatskog kadra Ministarstva

Član 42.

U izuzetnim slučajevima, kada potrebe diplomatske službe to uslove, ministar može bez sprovođenja konkursa doneti rešenje o prijemu u radni odnos na neodređeno vreme lica sa odgovarajućim iskustvom u naučnoistraživačkom radu, značajnim diplomatskim iskustvom, profesionalnim znanjima i veštinama, ili iskustvom u radu u međunarodnim i drugim organizacijama.

Po odluci ministra, Diplomatska akademija organizuje povremene provere znanja, znanja jezika i veština diplomata, kao i drugih zaposlenih u Ministarstvu, u cilju utvrđivanja njihove stručnosti i sposobnosti za bavljenje poslovima radnog mesta na koje su raspoređeni.

Zaposleni koji ne pokaže da poseduje znanja i veštine neophodne za određeno radno mesto premešta se na odgovarajuće radno mesto u Ministarstvu, a ako takvog slobodnog radnog mesta nema, stiče status neraspoređenog u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava i dužnosti državnih službenika.

Postupak provere znanja ministar određuje direktivom.

Prava funkcionera

Član 43.

Funkcioneri u Ministarstvu (osim državnog sekretara – koji je u radnom odnosu za vreme vršenja dužnosti ministra na čiji je predlog postavljen) zasnivaju radni odnos na određeno vreme u Ministarstvu dok im traje dužnost na koju su postavljeni.

Šef stalne diplomatske misije – ambasador i ambasador na nerezidencijalnoj osnovi imaju pravo na platu u visini plate koju ostvaruje diplomata u zvanju ambasadora u Ministarstvu, generalni konzul ima pravo na platu u visini plate koju ostvaruje diplomata u zvanju ministra savetnika, a ostvaruju i prava na poseban dodatak na osnovnu platu, posebne naknade troškova i druga primanja za vreme rada u inostranstvu.

Po prestanku radnog odnosa na određeno vreme, funkcioneri iz stava 1. ovog člana prestaju da ostvaruju prava koja su imali za vreme vršenja te dužnosti, uključujući i prava utvrđena posebnim zakonom.

Premeštaj na rad u diplomatsko-konzularno predstavništvo

Član 44.

Premeštaj u diplomatsko-konzularno predstavništvo zaposlenih u Ministarstvu vrši se, po pravilu, na period do četiri godine.

Odredbe o premeštaju zaposlenih u diplomatsko-konzularno predstavništvo, shodno se primenjuju i na državne službenike iz drugih organa državne uprave koji se premeštaju u ta predstavništva.

Ministar može doneti rešenje o povlačenju člana diplomatsko-konzularnog predstavništva i pre isteka perioda na koji je upućen, odnosno o privremenom produženju rada u diplomatsko-konzularnom predstavništvu kad potrebe službe takvo produženje zahtevaju.

Pri premeštaju iz diplomatsko-konzularnog predstavništva u Ministarstvo pod odgovarajućim radnim mestom podrazumeva se radno mesto u Ministarstvu na kome se poslovi obavljaju u istom zvanju ili neposredno nižem zvanju, kao i upražnjeno radno mesto sa najvišim zvanjem u okviru odgovarajućeg stepena školske spreme.

Ako je zaposleni premešten na radno mesto sa nižim zvanjem, ministar može odlučiti da zaposleni zadrži zvanje koje je imao pre premeštaja u diplomatsko-konzularno predstavništvo.

Postupak upućivanja zaposlenih na rad u diplomatsko-konzularno predstavništvo propisuje ministar.

Razrešenje sa položaja zbog premeštaja u diplomatsko-konzularno predstavništvo

Član 45.

Pored razloga za razrešenje sa položaja utvrđenih zakonom kojim se uređuju prava i dužnosti državnih službenika, državni službenik na položaju, može biti razrešen i radi potrebe premeštaja u diplomatsko-konzularno predstavništvo.

4. Stručno usavršavanje i osposobljavanje

Stručni ispiti

Član 46.

Polaganje stručnog diplomatsko-konzularnog ispita uslov je za rad u Ministarstvu na radnom mestu razvrstanom u diplomatskom zvanju, osim u slučajevima predviđenim članom 35. st. 2. i 3. ovog zakona.

Diplomatsko-konzularni ispit polaže se po programu Diplomatske akademije Ministarstva i zamenjuje državni stručni ispit.

Za rad na određenim specifičnim poslovima, pored državnog stručnog ispita, izvršioi polažu i poseban ispit čiji program, način i uslove polaganja propisuje ministar.

Stručno usavršavanje i osposobljavanje u Ministarstvu

Član 47.

Ministarstvo se kontinuirano brine o stručnom usavršavanju zaposlenih, osposobljavanju pripravnika i pripremama za rad u diplomatsko-konzularnim predstavništvima.

Stručno usavršavanje ostvaruje se kroz posebne programe iz područja važnih za obavljanje spoljnih poslova, putem kurseva, seminara, predavanja i drugih oblika usavršavanja koje organizuje Diplomatska akademija.

Stručno usavršavanje van Ministarstva i dodatno obrazovanje

Član 48.

Po odobrenju ministra, stručno usavršavanje i dodatno obrazovanje može se obavljati i na visokoškolskim i drugim specijalizovanim ustanovama u Republici Srbiji ili u inostranstvu, o trošku Ministarstva ili zainteresovanog kandidata, u skladu sa aktom ministra, kao i planom i potrebama službe.

Diplomatska akademija

Član 49.

Diplomatska akademija je organizaciona jedinica u sastavu Ministarstva, koja se u saradnji sa stručnim, visokoškolskim i naučnoistraživačkim institucijama u zemlji i inostranstvu, bavi:

1) stručnim osposobljavanjem pripravnika, stalnim profesionalnim usavršavanjem diplomata i drugih zaposlenih u Ministarstvu, kao i u drugim organima državne uprave i institucijama javnog sektora u vezi sa posebnim ciljevima i prirodom obrazovanja u oblasti spoljne politike i međunarodnih odnosa;

2) organizovanjem nastavno-naučnih aktivnosti, informativnih i obrazovnih seminara, simpozijuma, tribina, konsultativnih sastanaka, predavanja, međunarodnih skupova i drugih studijskih programa;

3) ostvarivanjem međunarodne saradnje sa akademijama i fondacijama stranih zemalja putem seminara, predavanja i drugih aktivnosti u vezi sa spoljnopolitičkim pitanjima u zemlji i inostranstvu;

4) organizovanjem polaganja diplomatsko-konzularnog i posebnih stručnih ispita iz člana 46. ovog zakona;

5) organizovanjem stalnog usavršavanja i ispita za proveru znanja zaposlenih iz oblasti stranih jezika i informatike;

6) organizovanjem povremenih provera stručnih znanja zaposlenih u Ministarstvu na način određen članom 42. stav 2. ovog zakona;

7) organizovanjem priprema i stručnog usavršavanja i osposobljavanja po posebnom programu iz člana 35. stav 5. ovog zakona.

5. Prava i dužnosti zaposlenih u Ministarstvu i osoblja diplomatsko-konzularnih predstavništava

Dužnosti koje proizlaze iz obavljanja spoljnih poslova

Član 50.

Dužnosti diplomata, drugih zaposlenih u Ministarstvu i svih članova diplomatsko-konzularnih predstavništava jesu:

- 1) da u obavljanju službe i van nje, štite interes i ugled Republike Srbije;
- 2) da postupaju u skladu sa pravilima međunarodnog prava i prakse;
- 3) da pravovremeno, tačno i objektivno izveštavaju Ministarstvo, odnosno šefa diplomatsko-konzularnog predstavništva o događajima, stečenim saznanjima i dokumentima koji su od značaja za obavljanje dužnosti i interese Republike Srbije;
- 4) da štite imovinu, opremu i poverljive podatke;
- 5) da poštuju propise, pravila ponašanja i protokol države prijema za vreme dok se nalaze na radu u diplomatsko-konzularnom predstavništvu.

Pravila ponašanja diplomata i drugih zaposlenih u Ministarstvu propisuje ministar.

Posebna pravila disciplinskog postupka

Član 51.

Specifičnosti vođenja disciplinskog postupka protiv zaposlenih koji se nalaze na radu u diplomatsko-konzularnim predstavništvima propisuje ministar.

Utvrđivanje plata

Član 52.

Zaposleni u Ministarstvu, izuzetno od zakona i podzakonskih opštih akata kojima se uređuje ostvarivanje prava na platu, naknadu troškova i otpremnina i drugih primanja u državnim organima, odnosno državnih službenika i nameštenika, imaju – za vreme rada u diplomatsko-konzularnom predstavništvu, pravo na: poseban dodatak na osnovnu platu; posebne naknade troškova (za zdravstveno osiguranje, za troškove stanovanja, za troškove školovanja, za troškove prevoza posmrtnih ostataka) i druga primanja (otpravničko, žeransko i funkcionalno primanje, i primanje za izdržavane članove porodice).

Bliže uslove za ostvarivanja prava na poseban dodatak na osnovnu platu, posebne naknade troškova, druga primanja, i visinu dodatka, naknada i primanja, kao i koeficijente za obračun i isplatu plata diplomata, na predlog ministra, propisuje Vlada.

Odredbe ovog zakona o pravu na poseban dodatak na osnovnu platu, posebnim naknadama troškova i drugim primanjima zaposlenih u Ministarstvu shodno se primenjuju i na državne službenike koji iz drugih organa državne uprave budu premešteni u diplomatsko-konzularna predstavništva.

Poseban dodatak na osnovnu platu

Član 53.

Poseban dodatak na osnovnu platu utvrđuje se u skladu sa troškovima života u zemlji službovanja prema statističkim podacima Organizacije ujedinjenih nacija, kao i drugim relevantnim okolnostima, među kojima su uslovi rada u zemlji službovanja, neophodnost upotrebe stranog jezika u obavljanju službe i troškovi izdržavanja porodice.

Prilikom određivanja posebnog dodatka na osnovnu platu osoblju diplomatsko-konzularnog predstavništva uzeće se u obzir obim i stepen složenosti rada u tom predstavništvu.

Naknada troškova za zdravstveno osiguranje

Član 54.

Zaposleni u Ministarstvu za vreme rada u diplomatsko-konzularnom predstavništvu i članovi njegovog porodičnog domaćinstva, koji sa njim borave u inostranstvu imaju pravo na naknadu troškova za osnovno zdravstveno osiguranje prema propisima zemlje u kojoj radi, ako ostvarivanje ovog prava nije obezbeđeno međunarodnim ugovorom.

Članovima porodičnog domaćinstva, u smislu ovog zakona, smatraju se supružnik, maloletna deca i deca (bračna, vanbračna, usvojena, pastorčad, štićenik i hranjenik) na redovnom školovanju do navršene 26. godine života, ukoliko ne ostvaruju prihod po osnovu rada u inostranstvu, borave sa zaposlenim i nosioci su službenog ili diplomatskog pasoša.

Naknada troškova stanovanja

Član 55.

Zaposleni u Ministarstvu za vreme rada u diplomatsko-konzularnom predstavništvu ima pravo na naknadu troškova stanovanja, ako mu nije obezbeđen službeni, odnosno besplatan smeštaj.

Naknada troškova za školovanje dece

Član 56.

Zaposleni u Ministarstvu za vreme rada u diplomatsko-konzularnom predstavništvu ima pravo na naknadu troškova na ime obaveznog predškolskog i osnovnog vaspitanja i obrazovanja, kao i redovnog srednjoškolskog obrazovanja.

Naknada troškova za slučaj smrti u inostranstvu

Član 57.

Posmrtni ostaci člana diplomatsko-konzularnog predstavništva ili člana njegovog porodičnog domaćinstva koji je preminuo za vreme službe u inostranstvu, prevoze se i sahranjuju o trošku Ministarstva.

Članovi porodičnog domaćinstva preminulog člana diplomatsko-konzularnog predstavništva imaju pravo da borave u inostranstvu i ostvaruju druga prava u skladu sa ovim zakonom najduže još dva meseca od dana njegove smrti.

Opravničko, žeransko i funkcionalno primanje

Član 58.

Šef stalne diplomatske misije ima pravo na funkcionalno primanje, koje je namenjeno za angažovanje lokalnog osoblja u obavljanju poslova u rezidenciji.

Privremeni opravnik poslova kao i konzul žeran, dok se nalazi na dužnosti, ima pravo na opravničko, odnosno žeransko primanje.

Primanja za članove porodičnog domaćinstva

Član 59.

Zaposleni u Ministarstvu za vreme rada u diplomatsko-konzularnom predstavništvu ima pravo na primanja za članove porodičnog domaćinstva koji sa njim borave u inostranstvu.

Rad pod posebnim uslovima

Član 60.

Zaposleni koji je upućen u diplomatsko-konzularno predstavništvo dužan je da radi pod posebnim uslovima kada je to neophodno radi izvršenja dužnosti utvrđenih ovim zakonom.

Pod posebnim uslovima se smatraju rad u opasnim zonama i rad u teškim klimatskim uslovima.

Pravo na produženo osiguranje i povratak supružnika na posao

Član 61.

Za vreme trajanja rada u diplomatsko-konzularnom predstavništvu, supružnik zaposlenog ima pravo na uplatu penzijskog i invalidskog osiguranja iz sredstava Ministarstva, pod uslovom da je bio zaposlen ili registrovan kod nadležne službe za zapošljavanje pre odlaska u inostranstvo.

Vreme koje je zaposleni proveo na radu u diplomatsko-konzularnom predstavništvu računaće se njegovom supružniku, koji je kao nezaposlen bio prijavljen kod nadležne službe za zapošljavanje, u staž osiguranja koji se izjednačava s radnim stažom.

Sredstva potrebna za osiguranje prava iz ovoga člana obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije.

Porodiljsko odsustvo i odsustvo sa rada radi nege deteta

Član 62.

Za vreme porodiljskog odsustva, zaposlena koja se nalazi na radu u diplomatsko-konzularnom predstavništvu ne može biti vraćena u zemlju, osim na svoj pismeni zahtev.

Odsustvo sa rada radi nege deteta, zaposlena koristi u Republici Srbiji.

***Povrede na radu, profesionalna oboljenja i
oboljenja u vezi sa radom***

Član 63.

Povrede na radu i oboljenja koja su uzrokovana boravkom na radnom mestu u diplomatsko-konzularnom predstavništvu i proističu iz suštinske razlike između uslova života u inostranstvu i uslova života u Republici Srbiji, smatraju se povredama na radu, profesionalnim oboljenjima i oboljenjima u vezi sa radom u skladu sa zakonom i podzakonskim opštim aktima kojima se uređuje oblast bezbednosti i zdravlja na radu.

Gubitak radne sposobnosti

Član 64.

Promene psihofizičkog stanja ili stabilnosti zaposlenog u Ministarstvu, koje ga po oceni komisije zdravstvene ustanove sa kojom Ministarstvo ima zaključen ugovor o obavljanju zdravstvenih pregleda zaposlenih (član 41. stav 5. ovog zakona) čine nesposobnim za obavljanje poslova radnog mesta na koje je raspoređen, smatraju se gubitkom radne sposobnosti u smislu propisa o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Glava sedma

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za donošenje podzakonskih opštih akata

Član 65.

Podzakonski opšti akti koji su predviđeni ovim zakonom biće doneti do 1. januara 2009. godine.

Prestanak važenja ranijeg zakona

Član 66.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o inostranim poslovima („Službeni list SRJ”, br. 59/98, 6/99 i 68/02).

Stupanje na snagu zakona

Član 67.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

Odredba člana 54. stav 1. stupa na snagu 1. januara 2009. godine.